



**רשות ניירות ערך**  
**ISRAEL SECURITIES AUTHORITY**  
מחלקת תאגידיים [www.isa.gov.il](http://www.isa.gov.il)

## **החלטת אכיפה חשבונאית מספר 08-2**

יולי 2008

### **נושא ההחלטה:**

**הטיפול החשבונאי בגידור רכישות חזויות של סחורה**

### **תאריך ההחלטה:**

מאי 2008

### **סוג ותאריך הדיווח:**

דוחות כספיים ביניים ליום 31 במרץ 2008

### **תיאור הטיפול החשבונאי שיושם:**

חברה רוכשת סחורה לצורך פעילותה השוטפת. ביום 30 בנובמבר 2005 התקשרה החברה בעסקת צילינדר המורכבת מאופציה Call שנרכשה ואופציה PUT שנכתבה, כדי להגן על רכישה חזויה של סחורה בכמות של 7.5 מליון יחידות ברבעון הרביעי של שנת 2007. במועד המעבר ל- IFRS (1 בינואר 2007) ייעדה החברה את יחסי הגידור כגידור תזרים מזומנים של רכישות חזויות של סחורה ותיעדה את יחסי הגידור. החברה קבעה כי יחסי הגידור כשירים לחשבונאות גידור בהתאם להוראות תקני ה-IFRS, ולפיכך, יישמה, החל ממועד זה, חשבונאות גידור.

### **החלטת סגל הרשות:**

לעמדת סגל הרשות תיעוד הגידור ואופן בחינת אפקטיביות הגידור אינם עומדים בדרישות תקן חשבונאות בינלאומי 39 ("IAS 39" או "התקן") ולפיכך הטיפול החשבונאי שננקט בדוחות הכספיים של החברה ביחס לעסקת הצילינדר כעסקת גידור אינו נאות, ויש להציג את הצילינדר כמכשיר נגזר שאינו מיועד לגידור חשבונאי.

## **בסיס להחלטה:**

סעיף 88 ל- IAS 39 קובע כי כדי שיחס גידור יהיה כשיר לחשבונאות גידור, חייבים להתקיים כבר במועד יצירת הגידור ייעוד ותיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הישות לביצוע הגידור. תיעוד זה צריך לכלול:

- א. זיהוי המכשיר המגדר,
- ב. זיהוי הפריט או העסקה המגודרים,
- ג. מהות הסיכון המגודר, וכן
- ד. האופן בו הישות תבחן את אפקטיביות המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההגון או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, שניתן ליחס לסיכון המגודר.

סגל הרשות זיהה מספר ליקויים בנוגע לתיעוד יחסי הגידור ובדיקת אפקטיביות המכשיר המגדר. להלן הליקויים העיקריים שזוהו:

### **א. זיהוי העסקה המגודרת**

תיעוד הגידור כלל זיהוי של העסקה המגודרת כלהלן:  
צריכה של 7.5 מליון יחידות סחורה ברבעון רביעי של שנת 2007 בעלות צפויה של 18 מליון דולר (מטבע הפעילות של החברה). לוח הזמנים הצפוי של העסקה החזויה: רבעון רביעי של שנת 2007.

IG F.3.10 לתקן קובע, כי עסקה חזויה מגודרת צריכה להיות מזוהה כך, שכאשר העסקה מתרחשת, ניתן לזהות בבירור אם העסקה שהתרחשה היא העסקה המגודרת. לפיכך, מדגים התקן, עסקה חזויה עשויה להיות מזוהה כמכירה של 15,000 היחידות הראשונות של מוצר מסוים במהלך תקופה של שלושה חודשים, אך היא אינה יכולה להיות מזוהה כמכירה של 15,000 היחידות האחרונות של המוצר בתקופה של שלושה חודשים, מאחר ש- 15,000 היחידות האחרונות אינן יכולות להיות מזוהות כאשר הן נמכרות. רק בתום שלושת החודשים ניתן לזהות את 15,000 היחידות האחרונות שנמכרו. באותו אופן, לא ניתן לזהות עסקה חזויה רק כאחוז המכירות במהלך תקופה מסוימת.

חשיבות התיעוד בעניין זיהוי העסקאות המגודרות, היא כדי למנוע ניהול רווחים באופן בו תתקבל בדיעבד, לאחר התבררות כלל העסקאות שביצעה החברה בתקופה המדווחת, ההחלטה באשר לזהות העסקאות המגודרות מכלל העסקאות הללו.

במקרה הנדון, זוהתה העסקה המגודרת כצריכה של 7.5 מליון יחידות ברבעון רביעי של שנת 2007. זיהוי זה איננו ספציפי דיו, כנדרש בתקן, מאחר שכאשר מתרחשות רכישות במהלך אותו רבעון, לא ניתן לדעת בבירור האם אלו הרכישות המגודרות. בכדי לעמוד

בדרישות התקן לעניין זיהוי העסקה המגודרת, ניתן היה, למשל, לזהות את העסקה המגודרת כרכישה של 7.5 מליון היחידות הראשונות ברבעון הרביעי של שנת 2007. יתרה מכך, בפועל, התברר כי לטענת החברה הגידור היה של רכישה של 2.5 מליון יחידות בכל אחד מהחודשים ברבעון. עם זאת, החברה לא כללה בתיעוד כל התייחסות לעובדה זו.

## **ב. בדיקת אפקטיביות פרוספקטיבית**

התיעוד כלל התייחסות לבדיקת אפקטיביות פרוספקטיבית כלהלן:  
ביצוע רגרסיה על נתוני מחירי השוק ומחירי הסחורה הפיזית אותם שילמה החברה בתקופות המקבילות (ברמה חודשית החל משנת 2002) – בדיקה זו העלתה התאמה של למעלה מ-95% בין מחיר השוק באופן בו מתבצע הגידור בעסקאות הפיננסיות למחיר אותו היא משלמת בפועל על רכישת הסחורה.

IG F4.4 לתקן קובע כי אם החברה משתמשת ברגרסיה בבדיקת אפקטיביות הגידור, על תיעוד המדיניות של בחינת האפקטיביות לכלול את האופן בו תעריך החברה את תוצאות הרגרסיה.

במקרה הנדון, שימוש במקדם המתאם בלבד לצורך בחינת אפקטיביות הגידור אינו מספיק, מאחר שיש להתייחס לפרמטרים נוספים של הרגרסיה כגון, שיפוע הרגרסיה ומקדם המתאם. לטענת החברה, בפועל לצורך בחינת האפקטיביות היא בחנה גם את שיפוע הרגרסיה ו-t statistic. עם זאת, התיעוד לא כלל התייחסות לפרמטרים אלה. כמו כן, על החברה היה לציין מהם הקריטריונים ששימשו את החברה בהערכת האפקטיביות, ובכלל זה, מהו ערך מקדם המתאם אשר מעליו מעריכה החברה את הגידור כאפקטיבי, מהו התחום בו צריך להיות השיפוע כדי שהגידור יחשב כאפקטיבי ומהו ערך t statistic שמעליו מעריכה החברה את הגידור כאפקטיבי.

מאחר שהתיעוד לא כלל התייחסות לאופן בו תעריך החברה את תוצאות הרגרסיה, ולא כלל התייחסות לפרמטרים אחרים פרט למקדם המתאם, אין תיעוד בדיקת האפקטיביות עומד בדרישות התקן.

בנוסף, ביצוע רגרסיה במקרה זה על נתוני מחירי השוק ומחירי הסחורה הפיזית אותם שילמה החברה בתקופות מקבילות בעבר אינו עומד בדרישות התקן. החברה לא ציינה במסגרת התיעוד כי היא אינה כוללת את השינוי בערך הזמן של עסקת הצילינדר בבחינת האפקטיביות, ובפועל זקפה את השינוי בערך הזמן של עסקת הצילינדר לקרן הון ולא לרווח והפסד. לפיכך, הרגרסיה צריכה הייתה לכלול כמשתנה, את כל השינוי בשווי ההון של הצילינדר ולא רק את השינוי במחיר נכס הבסיס (מחיר הסחורה). אילו בצעה החברה את הבחינה באופן האמור, צפוי כי הייתה מתקבלת אפקטיביות גידור נמוכה יותר.

## ג. מהות הסיכון המגודר

בהתאם לתייעוד, הסיכון המגודר הוא "סיכון שינוי במחיר הסחורה".  
סעיף 82 ב- IAS 39 קובע כי "אם הפריט המגודר הוא נכס לא פיננסי או התחייבות לא פיננסית, הוא צריך להיות מיועד כפריט מגודר (א) לגבי סיכונים מטבע חוץ, או (ב) בשלמותו לגבי כל הסיכונים, בגלל הקושי לבדוד ולמדוד את החלק המתאים של השינוי בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן, שניתן לייחס לסיכונים ספציפיים שאינם סיכונים מטבע חוץ".

לפיכך, הסיכון המגודר יכול להיות השינוי במחירי הרכישות החזויות הספציפיות של הסחורה על ידי החברה, אך לא שינוי במחירי הסחורה באופן כללי. במקרה הנדון, החברה רוכשת סחורה במקום מסוים ומסוג מסוים אשר שונה מהסחורה שבבסיס עסקת הצילינדר. לפיכך, על החברה היה לציין כי הסיכון המגודר הוא מחיר הרכישות הצפויות של הסחורה במלואו, ולפרט כי מחיר הרכישות הצפוי הוא המחיר הצפוי לרכישות סחורה מסוג מסוים ובמקום מסוים.

## ד. ליקויים נוספים בתייעוד הגידור

- הגידור לא כלל את תאריך התייעוד,
- זיהוי המכשיר המגדר לא היה מפורט דיו ולא כלל תאריך סילוק,
- לא צוינו שמות עורכי התייעוד.

## תיאור התיקון:

החברה תיאמה את דוחותיה הכספיים ליום 31 במרס 2008, ליום 31 במרס 2007 וליום 31 בדצמבר 2007, על מנת לשקף בהם את הטיפול החשבונאי בעסקאות הצילינדר בהתאם ל- IAS 39 כעסקאות שאינן מיועדות לגידור. בהתאם לכך זקפה החברה את הסכומים שהוכרו בהון העצמי בגין עסקאות הגידור לדוח רווח והפסד, כך שבסופו של דבר כל השינוי בשווי ההוגן של עסקאות הצילינדר נזקף לדוח רווח והפסד.  
השינויים האמורים גרמו לגידול ברווח הנקי של החברה לשנת 2007 בכ- 50% ולקיטון בהפסד הנקי לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2007 ו- 2008 בכ- 50% ובכ- 2% בהתאמה.